

BRAVE NEW WORLD

22 квітня телевізор з фабрики пропаганди та ілюзій не перетвориться на холодильник, не поверне свіжість переживань, щем першого кохання чи зваби молодості тим, хто все це вже колись пережив. Усі наші виклики залишаться в повному обсязі з нами – і реформи, і рух на Захід, і інвестиції, і модернізація всіх сфер життя, і розвиток громадянського суспільства, і боротьба з корупцією, і виснажлива та вбивча війна з Росією. Гравітація теж залишиться. І інерція. А здатність людей розчаровуватись у кумирах – і поготові.

А навіть якщо...

Томос не скасують. Безвіз не заберуть. Українську мову не заборонять. Армію не розпустять. Принаймні в усе це хочеться вірити. Невідомість лякає, але, думаю, реальність буде не такою страшною, як здається сьогодні, після першого туру, в нападах істерики й паніки нашої прекрасній ф-бульбашці. Цей «brave new world» переважно залишиться буденним для більшості з нас, як учора чи рік, і три, і тридцять три роки тому. Все буде так само, хоч і трохи по-іншому.

За будь-якого результату другого туру чи виборів до парламенту нас чекає, як мінімум, цікаве політичне життя. Скрушно понарікавши на своїх співгромадян, ми мусимо винести головний позитив: принаймні наша країна не нудна. У ній є живе життя, конкуренція, боротьба. І, звісно ж, демократія. А ще варто зважити ось на що. Україна реагує на виклики зовнішнього світу. Реагує, як уміє, але це непогано. Це свідчить не про те, що в нас 30% недобрих чи якихось не таких співгромадян. Повторювати епітети про тупих недалеких людей, почути за останні кільканадцять годин, немає сенсу. Ні, це радше про гнучкість і еластичність, про потребу у змінах, урешті-решт. Можливо, проартикульовану в ризикований спосіб, який матиме далекі від позитивних наслідки. Реванш, яким ми себе лякали останні місяці, стає реальністю, але це далеко не та катастрофа, яку ми могли побачити в найчорніших фантазіях і кошмарах нашого національного буття.

Наважуся на одне парадоксальне судження. Імовірний президент Зеленський – це наша відповідь викликам гібридного світу навколо і гібридній війні проти нас. Він гібридний уже тим, що до кінця ще не усвідомлює, хто він такий, куди потрапив, з ким матиме справу і що робитиме далі. Бо ніхто не знає, як воно буде далі. Передусім він сам. Навіть Ігор

Коломойський, чиєю маріонеткою його буквально вчора назвав президент Порошенко, цього не знає.

Чи, може, ви знаєте? Чи, може, хтось із нас ще рік тому міг уявити, що буде так, як є сьогодні? Ну, що ж, припускаю, нас чекає захопливе перетворення малороса на українця у прямому ефірі. Або принаймні спроба. Чим не сюжет для реаліті-шоу? З тою відмінністю, що шоу закінчилися.

Філософ Володимир Єрмоленко цю гібридність зумів окреслити влучною фразою: «В українській політиці «закон дзеркала» (він же – «закон невідворотності карми») діє так само невблаганно, як і в житті загалом. Якщо один все життя сміявся з усіх інших, тепер усі інші почнуть сміятися з нього». А отже, в цьому евентуальному перетворенні медійного «блязня» на реального «короля» криється одне важливе, як на мене, питання: чи, ставши таким «королем», він перестане бути «блязнем»? Роль «короля», тобто функції президента української держави, вимагає кардинально інших якостей. Якщо «блязневі» дозволялося в межах його професійної компетенції все, то тепер його діяльність буде чітко окресленою, відповідальністю – невідворотною, нагляд – безжальним і невблаганним, рутинна – щоденною і в'язкою.

Знову-таки, віртуальна реальність телевізора, який продав значній частині електорату дзвінкий і яскравий образ, неодмінно наштовхнеться на реальність дійсню – час загравань і забав для нього закінчиться рівно в момент президентської присяги. Чекати від нього жартів надалі ніхто не буде – навіть ті, хто голосували «по приколу». Тому Зеленському, з одного боку, не позаздриш як людині, що знезацька вийшла на геть інший рівень лицедійства, з іншого – він матиме потенційний простір для трікстерства. У межах дозволеного, певна річ, та все ж. Він нічого нікому не обіцяв, побудувавши кампанію на геть незнаних досі в Україні політтехнологічних прийомах і фокусах, але це не означає, що від нього не вимагатимуть усього, як вимагали, приміром, від Порошенка.

Ще драматичніше з його гібридною культурною ідентичністю і потребою ставати президентом для всіх – без належного знання української, зі стартовим відторгненням і неприйняттям з боку значної частини українців, з невизначеністю політичної програми, із цілковитою залежністю від свого головного Карабаса-Барабаса. І ця роздвоєність між звичною роллю «блязня» і набутою роллю «короля», конфлікт малоросійської культурної ідентичності та української функціональної ідентичності перетворює майбутні місяці та роки нашої реальності на сповнену інтриг і небезпек гру. Ця версія попудлізму, за визначенням того-таки Єрмоленка, «попудлізму 2.0», мусить запропонувати все – і покращення життя (реальне – не віртуальне), і нову систему стримувань та противаг, і суспільну згоду, і нову боротьбу з олігархією (смайлик), і нову антикорупційну стратегію, і принципове продовження (або м'яке скасування) курсу на європейську інтеграцію. Як воно все здійснюватиметься, якими методами, якою ціною і якими жертвами?

І найголовніше, певна річ – це те, яким чином людина з таким бекграундом розв'язуватиме проблему війни з Росією? І це головне та геть не карнавальне питання нашого з вами такого знезацька легковажного повернення у Середньовіччя.

Андрій БОНДАР

1.04.2019

